

سیاست داخلی/خارجی

دیدگاه

طرح مباحثی بارویکردانتخاباتی

برخی اصلاح طلبان	
اخیرا مانیفستی را درباره انتخابات ۱۴۰۰ مطرح کرده‌اند که شامل محورهای مختلفی از جمله موضوع اصلاح قانون اساسی و برگزاری همه‌پرسی است. دیروز	کمال سجادی
	سخنگوی جبهه پیروان

نیز رئیس‌جمهوری در مورد این موضوعات برای چندمین بار سخن گفت؛ در حالی که مطرح کردن این موضوع کارکرد انتخاباتی دارد و برای متمرکز کردن آذهان مردم روی موضوعاتی است تا به این ترتیب مطرح کنندگان بتوانند به نتایج دلخواه خود دست یابند. عنوان کردن چنین موضوعاتی در حالی است که در کشور اولویت‌های بسیاری داریم و اداره کشور بامدیران فعلی نیازمند بررسی کارکرد و ساختاری است؛ چراکه مشکلات بسیاری در زمینه موضوعات معیشتی و… وجود دارد که متاسفانه دولت برای آنها اقدام خاصی انجام نداده است و به نظر می‌رسد برای انحراف افکار عمومی موضوعات دیگری از جمله همه‌پرسی مطرح می‌شود. در این شرایط سوال مهمی که مطرح است این‌که رئیس‌جمهوری به دنبال برگزاری همه‌پرسی در مورد چه موضوعی است؟ آتقدّر مشکلات و مسائل مهمی وجود دارد که حتی نمی‌توان به همه‌پرسی فکر کرد. هر چند همه‌پرسی نیز تابع شرایطی است، اما در حال حاضر نیازمند برگزاری آن نیستیم و دولت باید به اولویت‌های مهمی که در کشور وجود دارد، بپردازد و برای انحراف آذهان عمومی از دغدغه‌های اصلی، این‌گونه موضوعات حاشیه‌ای را مطرح نکنند.

یادداشت

اهمیت استفاده از ظرفیت‌های قانون اساسی

	
<div><div> </div><div><div></div><div><div><div></div><div>حسین نورانی‌نژاد</div></div></div><div><div> </div></div>عضو حزب اتحاد ملت</div></div>	
<div><div> </div><div><div></div><div><div><div></div><div>قرار گرفتن ظرفیت‌هایی مثل رفـرانـدوم در قانون‌اساسی نشان‌دهنده این است که انقلابیون در سال ۵۷ بر حق حاکمیت ملی تاکید ویژه‌ای داشتند؛</div></div></div>حقی که شامل تمام ملت ایران می‌شود. این جزو رویکردهای اصلی انقلاب اسلامی بوده است که به نظر می‌رسد در طول چهار دهه گذشته به مرور تضعیف شده است.</div></div>	

در حال حاضر با استفاده از رفراندوم در مورد مسائل چالش‌برانگیز می‌توان این‌حق حاکمیت ملی را دوباره تقویت کرد. در طول این سال‌ها از سوی منتقدان نهادهایی مثل شورای نگهبان، ادعاهایی مطرح می‌شود که به هر حال فارغ از این‌که درست یا غلط است به‌عنوان یک ادعا مطرح است و برخی معتقدند عملکرد بعضی نهادها در انتخابات باعث دلسردی مردم شده است. باید اجازه داد این ادعاها به بوته آزمایش گذاشته شود و بعد از گذشت چهار دهه از انقلاب باید برای فیصله دادن به برخی چالش‌ها در قانون اساسی بازنگری کنیم. در این میان برخی معتقدند این مسائل، حاشیه‌ای است و هدف رئیس‌جمهوری از طرح آنها انحراف افکار عمومی از مسائل اصلی است، اما این درست نیست، چراکه اینها مباحث مهم و اصلی است و چون مادر گذشته از این‌ابزارها استفاده نکرده‌ایم شاهد برخی نزاع‌ها میان نیروهای انقلاب بوده‌ایم و هزینه‌های زیادی پرداخت کرده‌ایم. اگر از ظرفیت‌های صندوق رای استفاده نکنیم جفا به انقلاب و نظام است و نکته‌ای که آقای روحانی مطرح کردند نکته‌ای انقلابی است.

خبر

ایران درباره امنیت ملی باکسی مذاکره نمی‌کند

سخنگوی وزارت خارجه در نشست خبری تاکید کرد: ایران بارها اعلام کرده، مذاکره مجدد درباره برجام ممکن نیست. سعید خطیب‌زاده درباره اظهارات اخیر وزیر خارجه روسیه درباره آمادگی ایران برای گفت‌وگوهای غیربرجامی تصریح کرد: آنچه وزارت خارجه به صورت مداوم و بدون گسست پیامی اعلام کرده، این است که برجام موضوعی است که روند خود را داشته، مذاکره شده، امضا و نهایی شده است و نمی‌شود آن را باز کرد. / ایسنا

در مراسم دیروزاز زمینه حقوق اساسی و شهروندی رونمایی شد

در مراسم دیروزاز «عنوان کتاب در زمینه حقوق اساسی و شهروندی رونمایی شد

عکس:

سایت ریاست جمهوری

رئییسی: به عوامل وابسته به بیگانه اجازه بر هم زدن امنیت کشور داده نشود

رئیس قوه قضاییه در جلسه شورای عالی قوه قضاییه به دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی و واحدهای قضایی تذکر داد که به عناصر دشمن و عوامل سرویس‌های بیگانه مطلقاً اجازه خودنمایی و توطئه و فتنه ندهند.

به گزارش میزان، سیدابراهیم رئیسی بر لزوم صیانت و حراست از امنیت ملی تاکید و

بررسی صحبت‌های رئیس‌جمهوری درباره لزوم تغییر در قانون اساسی در نشست حقوق اساسی و شهروندی

کدام همه‌پرسی، کدام رفراندوم؟

	
<div><div> </div><div><div></div><div><div><div></div><div>مریم شریف‌زاده</div></div></div><div><div> </div></div>سیاسی</div></div>	
<div><div> </div><div><div></div><div><div><div></div><div></div></div></div><div><div> </div></div></div></div>	

نشست حقوق اساسی و شهروندی، دیروز با حضور و سخنرانی رئیس‌جمهوری برگزار شد. در سال‌های قبل معمولاً نشست‌هایی با عناوین مشابه در این حوزه، محلی برای طرح مسائل جنجالی از سوی رئیس‌جمهوری بوده است. بر همین اساس انتظار می‌رفت نشست دیروز هم محل طرح مسائلی باشد که حاشیه‌هایی به دنبال داشته باشد به ویژه این‌که در هفته‌های اخیر شاهد گله‌گذاری‌ها ورد و بدل شدن کنایه‌ها و طرح برخی اختلافات در میان قوا به صورت مستقیم و غیرمستقیم بوده‌ایم.

همان‌طور هم که انتظار می‌رفت، نشست دیروز سرشار از مسائلی بود که برخی از آنها بارها در گذشته مطرح شده و معمولاً با

حاشیه‌های بی‌سرانجامی همراه بوده که فقط مدتی فضای کشور را به خود مشغول کرده است. از جمله این مسائل می‌توان به ماجرای برگزاری همه‌پرسی یا بازنگری قانون اساسی اشاره کرد. البته در نشست دیروز مباحث جدیدی هم از سوی روحانی مطرح شد که از جمله آنها رابطه مجلس و دولت و بحث نظارت مجلس بر عملکرد وزرا بود و رئیس‌جمهوری تاکید کرد مجلس را صاحب حق برای نظارت بر عملکرد وزرا نمی‌داند.

طرح این‌گونه مباحث همان‌طور که گفته شد مسبقاً به سابقه است. با این حال دلیل طرح دوباره آنها در این برهه زمانی قابل بررسی است.

طرح مکرر همه‌پرسی

همه‌پرسی از آن مسائلی است که رئیس‌جمهوری معمولاً سالی یک‌دو بار آن را مطرح می‌کند و طرح همین مساله از آنجا که همواره با اتهامات زیادی مطرح است برای مدتی محافل سیاسی و رسانه‌ای را به خود مشغول می‌کند و بعد به فراموشی سپرده می‌شود. همه‌پرسی و مراجعه به آرای عمومی، موضوعی است که در اصل ۵۹ قانون اساسی به آن اشاره و تاکید شده است در مسائل بسیار مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است اعمال قوه‌مقتنه از راه همه‌پرسی و مراجعه مستقیم به آرای مردم صورت گیرد. براساس همین اصل درخواست مراجعه به آرای عمومی باید به تصویب دو سوم مجموع نمایندگان مجلس برسد.

همه‌پرسی یکی از مباحثی بود که در سخنان دیروز روحانی هم به آن اشاره شد و تاکید کرد: در مقاطعی که واقعا یک اختلاف نظر اساسی وجود دارد و یک فکرو احد در کشور نیست که البته باید در جو آرام، موضوع بسیار مهم، بحث و بررسی شود و بعد هم در اختیار آرای عمومی مردم و همه‌پرسی گذاشته شود تا مردم نظر بدهند. روحانی با بیان این‌که سازوکار این مهم در قانون اساسی بسیار پیچیده در نظر گرفته شده است و اصل ۵۹ به‌سادگی اجرا نمی‌شود، تاکید کرد: حداقل برای این‌که این اصل قانون اساسی است، می‌توان بعد از ۶۰ سال یک‌بار در یک موضوع مهم اجرا و پیاده کرد.

بحث همه‌پرسی در گذشته نیز بارها از سوی رئیس‌جمهوری طرح شده است. مثلاً همراه سال گذشته در مراسم آغاز سال تحصیلی دانشگاه‌ها روحانی گفت: اگر با راهکارهای ارائه شده برای موضوعاتی که بیش از ۴۰ سال است راجع به آنها بحث می‌کنیم به نتیجه نرسیدیم، باید همه‌پرسی کنیم.

روحانی در ۱۶مرداد۹۷ هم در گفت‌وگوی تلویزیونی با مردم بار دیگر از همه‌پرسی گفت و تصریح کرد: چرا از اصل ۵۹ استفاده نکنیم با همان قانون و مقررات که در قانون اساسی می‌گویید. ممکن است دولت لایحه بدهد، مجلس باید رای بدهد با همان شرایطی که در قانون اساسی آمده است و رهبری باید فرمان دهد. این مسائل مهم می‌تواند در سیاست داخلی یا خارجی یا اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی باشد. البته در مساله عادی مجلس تصمیم می‌گیرد، ولی در مسائل بسیار مهم و خیلی مهم اصل ۵۹ برای ما پیش‌بینی کرده است.»

اظهار کرد: حفظ امنیت بسیار مهم است و همه باید پاسدار امنیت ملی باشند. وی بیان کرد: جامعه اسلامی باید امن باشد و هیچ نامنی و شرارتی قابل تحمل نیست. رئیسی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به ظلم و ستم غربی‌ها به ملت ایران گفت: راه مقابله با تهدیدات و باطل‌السحر تحریم‌ها قوی شدن ایران اسلامی در همه

عرصه‌هاست و نباید یک ساعت نیز در برنامه‌ریزی و اقدام نسبت به خنثی سازی تهدیدها و تحریم‌ها تعلل کرد. وی تاکید کرد: حتی یک ساعت تأخیر در خنثی سازی تحریم‌ها هم خلاف عقل است، هم خلاف شرع و مسئولان برنامه‌ریزی و اجرایی نباید لحظه را هم برای بی‌انزکردن تحریم‌ها و قوی شدن ایران از دست بدهند.

برخی مسائل حاشیه‌ای دیگر

برخی دیگر از مسائل مطرح شده از سوی رئیس‌جمهوری در نشست دیروز نیز بازتاب فراوانی داشت. مثلاً نبود نظام حزبی در کشور و آسیب‌هایی که این مساله وارد می‌کند.

رئیس‌جمهوری همچنین بار دیگر انتقاد خود نسبت به تفسیر شورای نگهبان درباره اصل ۱۱۳ قانون اساسی را مطرح کرد: اصلی‌که به «مسوول و مجری قانون اساسی» اشاره دارد. وی از تفسیر شورای نگهبان مبنی بر این‌که رئیس‌جمهوری رامسوول اجرای قانون اساسی در قوه مجریه می‌داند انتقاد و تاکید کرد رئیس‌جمهور دومین مقام عالی کشور است و مسوول اجرای قانون اساسی در همه عرصه‌هاست.

وی گفت: این اصل قانون اساسی نیاز به تفسیر ندارد و نص واضح و روشن است. ضمن این‌که تفسیر فعلی شورای نگهبان درباره این اصل به سال ۹۱ بر می‌گردد و تفسیر شورای نگهبان همیشه یکسان نیست و در هر دوره‌ای به یک گونه تفسیر می‌کند. انتقاد رئیس‌جمهوری نسبت به تفسیر شورای نگهبان نسبت به اصول قانون اساسی در حالی است که بر اساس همین قانون، یکی از وظایف شورای نگهبان، تفسیر قانون اساسی است و نمی‌توان در این زمینه خرده‌ای نسبت به شورای نگهبان گرفت. با این حال بر اساس همین انتقادات، رئیس‌جمهوری در جلسه دیروز ضرورت بازنگری قانون اساسی را مطرح کرد و گفت قانون اساسی معمولاً دیر به دیر در دنیا اصلاح می‌شود، ولی الان سی یک سال است قانون اساسی تغییر نکرده و ممکن است زمانی لازم باشد تغییر کند. اما کارشناسان معتقدند طرح این‌گونه مسائل اگرچه منافاتی با قانون اساسی ندارد، ولی جزو اولویت‌های فعلی کشور نیست و دولت و گروه‌های سیاسی باید همت خود را برای حل مسائل و مشکلات کشور از طریق ساز و کارهای قانونی و روال عادی قرار دهند.

انبارلویی در همین زمینه به جام‌چم می‌گوید: دولت در انجام وعده‌های خود و رفع مشکلات معیشتی مردم موفق نبوده است و به نظر می‌رسد مطرح کردن موضوعاتی از جمله همه‌پرسی یا بازنگری در قانون اساسی با هدف انحراف افکار عمومی صورت می‌گیرد. وی معتقد است: مفهوم همه‌پرسی در دولت اصلاحات، همواره کلید واژه‌ای برای انحراف افکار عمومی از برخی ناکارآمدی‌های موجود است؛ در حالی که رئیس‌جمهوری باید پاسخگوی عملی نشدن وعده‌های انتخاباتی خود باشد.

موضوع را مطرح می‌کند و مشخص نیست کدام مساله کشور در شرایط بیان سخنان روحانی نیاز به همه‌پرسی دارد. برخی اظهار نظرها نشان می‌دهد حتی نزدیکان رئیس‌جمهوری و اعضای دولت نیز در این زمینه بی‌اطلاعتند که مقصود رئیس‌جمهوری از طرح اصل ۵۹ قانون اساسی چیست، مثلاً محمود صادقی، نماینده اصلاح‌طلب مجلس دهم تابستان سال گذشته با اشاره به جلسه‌ای که با لعیبا چینیذی، معاون حقوقی رئیس‌جمهوری برگزار شده بود گفت: رئیس‌جمهوری هیچ‌گاه مقصود خود را از مطرح کردن اصل ۵۹ قانون اساسی به‌درستی بیان نکرده است. به‌تازگی نیز معاون حقوقی رئیس‌جمهوری، خانم دکتر جنیدی دراین‌باره اظهاراتی داشت. ازاین‌رو با ایشانش تماس گرفتم و خواستم درباره آن توضیحات بیشتری دهد. اما معلوم شد معاونت حقوقی عملاً اطلاعی از مقصود و تحلیلی که رئیس‌جمهوری ارائه می‌دهد، نداشته.

حتی حسام‌الدین آشنا، مشاور رئیس‌جمهوری هم که معمولاً مطالب مبهمی در فضای مجازی منتشر می‌کند در مقطعی بدون این‌که به شخص خاصی اشاره کند درباره همه‌پرسی این‌گونه نوشته‌بود: همه‌پرسی یکی ابزار قانونی برای حل اختلاف است. نه ابزاری برای دامن زدن به اختلافات. سازوکار قانونی برای همه‌پرسی مشخص است و نیازی به تهدید و تشجیع

طرح مبهم همه‌پرسی

نکته دیگر درباره مساله همه‌پرسی که البته در نشست دیروز با مساله بازنگری قانون اساسی نیز همراه شد، این است که رئیس‌جمهوری همیشه به صورتی مبهم این

آیا مجلس ناظر بر عملکرد وزراست؟

یکی دیگر از مباحثی که دیروز از سوی رئیس‌جمهوری مطرح شد و مورد توجه و تحلیل قرار گرفت به نوعی به روابط دولت و مجلس اختصاص داشت.

روحانی در این بخش از سخنان خود با بیان این‌که حتی ارکان حکومت، یعنی دولت، مجلس و قوه قضاییه هم در برخی مسائل فهم مشترکی از قانون‌اساسی ندارند، مثل هم نمی‌اندیشند و گاهی در مسائل حتی مهم ممکن است اختلاف نظر باشد به عنوان یکی از مصادیق این مساله گفت: گاهی اوقات می‌شنویم بعضی نمایندگان مجلس می‌گویند باید بر عملکرد وزرا نظارت کنیم که این برداشت ناقص از قانون اساسی است.

رئیس‌جمهوری با بیان این‌که نظارت نمایندگان بر کار وزرا و دولت تنها به معنای سوال، استیضاح و تفحص وجود دارد اما نظارت بر کار و زیران و هماهنگی و حل اختلافات بین وزرا از وظایف رئیس‌جمهوری است، تاکید کرد: کلمه نظارت در قانون اساسی نیامده است که مجلس بر کار دولت نظارت کند.

طرح چنین مساله‌ای از سوی رئیس‌جمهوری به نظر می‌رسد بیشتر بحث بر سر کلمات است چرا که معمولاً هرگاه موضوع نظارت مجلس بر عملکرد دولت و وزرا مطرح می‌شود معمولاً مقصود، همان طرح سوال و استیضاح است و کمتر شنیده شده که نماینده‌ای معتقد به انجام نظارت بر عملکرد وزرا از مسیر خارج از این پارچوب‌های متعارف باشد.

جام‌چم در همین زمینه با دو نفر از نمایندگان مجلس هم گفت‌وگو کرد و آنها نیز همین مساله را تایید کردند. محمدحسن آصفری، نماینده اراک در همین زمینه می‌گوید: نمایندگان فراتر از قانون، نظارتی بر دولت ندارند و تمام نظارت‌های آنها در چارچوب قانون است و این‌گونه نظارت‌ها به زمان و مکان خاصی محدود نیست. بنابراین بهتر است نگاه دولت به مجلس قانونمدارانه باشد.

	
<div><div> </div><div><div></div><div><div><div></div><div>علیرضا سلیمی، عضو هیات‌رئیسه مجلس</div></div></div><div><div> </div></div>هم در همین زمینه به مواد ۸۸ و ۸۹ قانون اساسی اشاره می‌کند که در آن به حق مجلس برای طرح سوال و استیضاح از نمایندگان اشاره شده است. وی با بیان این‌که</div></div>	

رئیس‌جمهوری در گذشته، ۵ دوره نماینده مجلس بوده است، می‌افزاید: آقای روحانی با توجه به سابقه حضور خود در مجلس به‌خوبی می‌داند مفهوم این مواد قانون اساسی به معنی نظارت مجلس بر عملکرد وزیران است و نباید خیلی روی کلمات متوقف ماند.

آصفری نیز با نظر مشابه سلیمی، نسبت به طرح سخنان دیروز روحانی اظهار تعجب می‌کند و آن را نوعی بازی با کلمات می‌داند. وی معتقد است: حق نظارتی نمایندگان محدود به بخش خاصی نیست و از انتخاب وزرا آغاز و در طول مدتی که آنها در مسند کار هستند حتی درباره دریافت‌ها، حقوق‌ها، بودجه، درآمد‌ها و… برقرار است؛ بنابراین نظارت مجلس پیشین و پسین است.

این دو نماینده مجلس به صورت مشترک معتقدند دلیل طرح این‌گونه مسائل از سوی رئیس‌جمهوری، اختلافاتی است که بعضاً در مجلس یازدهم میان دولت و مجلس به‌وجود آمده است. آصفری، نماینده اراک با بیان این‌که مجلس یازدهم نمی‌تواند چشم خود را روی مشکلات ببندد، می‌گوید: آقای روحانی از مجلس یازدهم راحرت است و به همین دلیل، این‌گونه مسائل را مطرح می‌کند که متاسفانه خروجی مثبتی برای مردم و حل مشکلات معیشتی و اقتصادی آنها نخواهد داشت. سلیمی هم با بیان این‌که رئیس‌جمهوری از مجلس یازدهم، ناراحت است می‌گوید: دلیل خرسند نبودن آقای روحانی این است که مجلس یازدهم مانند مجلس قبل، تابع دولت نیست و تلاش دارد به جایگاه اصلی خود در راس امور برگردد.

نیست.

کاظم انبارلویی، تحلیلگر مسائل سیاسی نیز در گفت‌وگو با جام‌چم معتقد است: براساس قانون، همه‌پرسی و بازنگری تعریف‌شده و سازوکار خود را دارد اما سؤال این است که در حال حاضر رئیس‌جمهوری به دنبال برگزاری همه‌پرسی در مورد چه موضوعی است؟ وی معتقد است موضوع مهمی وجود ندارد که رئیس‌جمهوری طی چند سال اخیر چند بار درمورد لزوم برگزاری همه‌پرسی سخن گفته است.

پایان باز

گرچه رئیس‌جمهوری هیچ‌گاه نظر مشخص خود را در مورد مسائلی که نیاز به همه‌پرسی دارند، بیان نکرده اما برخی چهره‌های اصلاح‌طلب درگذشته مسائلی را در این زمینه مطرح کرده‌اند که شاید بتوان نظر آنها را به نظر دولت نزدیک دانست. مثلاً مجید انصاری، عضو اصلاح‌طلب مجمع تشخیص مصلحت نظام سال گذشته در کشاکش مباحث مربوط به لوائح اف‌ای‌تی‌اف، ایده برگزاری همه‌پرسی را درباره این لوائح مطرح کرد. این در حالی است که کارشناسان معتقدند در مقولات تخصصی، این صاحب‌نظران هستند که باید به بحث بنشینند و دست‌آخ‌راری اکثریتی خود را نسبت به آن موضوع اعلام کنند و اگر باب همه‌پرسی برای هر موضوعی باز شود به نظر می‌رسد نقطه پایانی نداشته باشد. این مساله‌ای است که به دولت روحانی نیز محدود نیست و حتی در دولت احمدی‌نژاد هم وقتی رئیس‌جمهوری وقت با انتقاد از عملکرد مجلس در کاهش اعتبار لایحه هدفمندی یارانه‌ها، پیشنهاد برگزاری همه‌پرسی را درباره مبلغ یارانه مطرح کرد، توجه چندانی به این پیشنهاد نشد.

تناقض در عمل وشعار

گذشته از این مباحث کارشناسی درباره برگزاری همه‌پرسی باید به این نکته هم اشاره کرد که انجام برخی اقدامات از سوی دولت در سال‌های گذشته باعث شده برخی معتقد باشند شعارهای دولت با عملکرد آن چندان همخوانی ندارد و در حالی‌که رئیس‌جمهوری از ضرورت مراجعه به رای مردم برای تصمیم‌گیری در مورد مسائل اساسی صحبت می‌کند اما در تصمیم‌گیری‌های خود به رای مردم چندان توجهی نمی‌کند. مصداق بارز این مساله، گرانی بنزین در آبان سال گذشته بود که بدون هیچ‌گونه اطلاع‌رسانی انجام شد و بعدا رئیس‌جمهوری اعلام کرد نسبت به زمان انجام آن بی‌اطلا بوده است. عملکرد دولت در این حوزه اتقدّر انتقاد برانگیز بود که رئیس قوه‌قضاییه هم به آن واکنش نشان داد. اتفاقاً گرانی بنزین در آبان سال گذشته در حالی اجرا شد که هنوز بازتاب اظهارات روحانی در جمع دانشجویان درباره همه‌پرسی فروکش نکرده بود و بر همین اساس بود که سیدابراهیم رئیسی بدون اشاره به مساله مشخصی گفت: همه‌پرسی پیشکش مردم را در جریان کارهایی که انجام می‌دهید قرار دهید.